

Ольга Комар
*викладач кафедри іноземних мов,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини,
(м. Умань, Україна)*

КОМУНІКАТИВНИЙ ПІДХІД ДО НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ: РОЛЬ ВЧИТЕЛЯ ТА УЧНІВ.

На сьогоднішній день, місія виховання наших дітей та учнів тримається безпосередньо на двох важливих важелях: сім'ї та школі. І хоча у сім'ї найважливішою фігурою, яка здійснює навчальну та соціальну роботу є батьки; у випадку школи ключовим елементом навчання є викладацький склад.

У наш час роль вчителя змінилася від людини, яка передає знання на тьютора (наставника), який полегшує процес навчання та впливає на соціальний аспект життя дітей. Все це ще раз підкреслює надзвичайно важливе значення ролі вчителів у шкільному навчальному середовищі та відповідальності очільника закладу за встановлення позитивних відносин, які виникають у результаті взаємодії учень - вчитель у класі.

Ми часто помиляємось, думаючи, що будь-хто може навчити групу учнів, але всі, хто причетні до викладання, знають, що це зовсім не так. На думку Пріето, освіта, якою ми забезпечуємо своїх учнів, це не лише передача знань і основного змісту матеріалу, але і створення та застосування нових методичних технік та прийомів, які сприяють вільному та активному спілкуванню іноземною мовою. Саме така комунікація посилює взаємодію між вчителем і учнем, забезпечуючи більш ефективний процес вивчення англійської мови [3; 337].

Комунікативний підхід до навчання англійської мови, за словами Савін'йон, залежить від належного освітнього середовища, яке вимагає правильної організації кількох його складових. Це перш за все досвід та знання вчителів, потреби та ставлення учнів, а також навчальне середовище – класна аудиторія, де відбуваються заняття [5; 17].

Інакше кажучи, аудиторія, у якій реалізується впровадження комунікативного підходу до навчання англійської мови, вважається соціальним

контекстом, де вчителі та учні є ключовими гравцями, і роль, яку вони відіграють, є визначальною під час комунікативного навчання.

Комунікативний підхід до навчання зосереджується в основному на створенні середовища, орієнтованого на учня а не середовище, орієнтоване на вчителя. Цей підхід вимагає зміни ролі вчителя з домінуючої на рівноправну з іншими учасниками навчальної діяльності. Таке автономне навчання впливає на методику викладання та кардинально її змінює. Щоб впоратися з цими змінами, майбутні вчителі мають бути підготовлені як практично, так і академічно.

Цю теорію також підтримує Лопез, який стверджує, що всі студенти мають власні потреби, інтереси та різні пізнавальні ритми. Тому вчитель в такому класі має бути більш гнучким і креативним у використанні методів та прийомів для досягнення більш ефективного викладання [2;18].

Науковці Річардс і Лакхарт стверджують, що вдало організоване комунікативне навчання можливе лише за умови наявності у вчителя якостей менеджера, організатора, наставника тощо. Саме такий вчитель зможе виконати поставлені завдання, заохочувати учнів до активного спілкування і тим самим полегшить учням процес розв'язання різних навчальних ситуацій у класі [4; 75].

Таким чином, роль учителя в комунікативному підході до навчання англійської мови в основному базується на трьох важливих факторах. Вчитель повинен бути тьютором, який сприяє спілкуванню в класі та налагоджує ситуації та контексти, які можуть сприяти спілкуванню. Вчитель також є співавтор, беручи участь у заходах зі своїми учнями. Нарешті, вчитель повинен бути наставником під час презентації діяльності, відповіді на запитання від учнів та контролю за їх виконанням.

Що стосується ролі учнів у комунікативному підході до навчання англійської мови, важливо мати на увазі, що учні як і вчителі відповідають за навчальну діяльність. Учні активно співпрацюють та навчаються один у одного.

Основна мета полягає в тому, щоб учні допомагали один одному через комунікацію. Таким чином, якщо виникають будь-які труднощі або запитання під час уроку, замість того, щоб звернутись до вчителя за допомогою чи порадою, вони намагаються вирішити проблему самостійно. Лише після того, як вони спробували отримати відповідь самостійно, парами або групами, вони можуть звернутися за допомогою до вчителя.

Брін і Кендлін зауважують, що вся увага під час комунікативного навчання зосереджується на спілкуванні, а не на мовних формах та граматичних термінах. Саме за таких умов учні активно беруть участь у перекладі матеріалу, вираженні своєї точки зору та узгодженні остаточної (спільно отриманої) інформації; вони реалізують взаємодію, усвідомлюючи відповідальність за власне навчання та обмін цією відповідальністю з іншими учасниками та з учителем. Головне, щоб учні були зацікавлені у виконанні інтерактивних комунікативних завдань та були готовими до фідбеку, як результату взаємодії з вчителем та іншими учнями [1;7].

Застосування комунікативного підходу до навчання англійської мови на уроці включає такі види діяльностей, як рольові ігри, розповіді, доповнення інформації, якої бракує та інші імітаційні завдання, що вимагають зміни ролей учнів.

З іншого боку, для багатьох вчителів, головною перешкодою під час комунікативної діяльності в аудиторії, є перехід учнів на спілкування рідною мовою, не намагаючись подолати цей лінгвістичний виклик іноземною. Саме тому, науковці закликають до пошуків інших ефективніших прийомів, які б сприяли взаємодії та командній роботі; розробці завдань, які нададуть вказівки та забезпечать підтримку незалежної взаємодії учнів, навіть без прямого втручання вчителя.

Отже, як ми бачимо, реалізація комунікативного підходу до навчання англійської мови через інтерактивне викладання та навчання не є таким легким завданням, як здається. Завдання вчителів полягає у методичній розробці та

вдосконаленні видів діяльності, які б сприяли досягненню комунікативної мети навчання мови через взаємодію її учасників у освітньому середовищі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Breen M. P. & Candlin C. (1980). The essentials of a communicative curriculum in language teaching. University of Lancaster, Oxford University Press. [online] Available from: [https://www.academia.edu/1816848/The_essentials_of_a](https://www.academia.edu/1816848/The_essentials_of_a_communicative_curriculum_in_language_teaching) communicative curriculum in language teaching.

2. Lopez C. L. (1984). The Role of the Teacher in Today's Language classroom. The English Language Teaching Forum Washington, USA.

3. Prieto J. E. 2008. The role of the teaching staff at present. Its educational and social function. Foro de Educación: Sevilla. pp.325-345. [online] Available from: <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulocodigo=2907073>.

4. Richards C. J., Lackhart C. (1994). Reflective Teaching in Second Language classrooms. Cambridge University, United Kingdom.

5. Savignon S. J. (1971), Communicative Language Teaching: Linguistic Theory and Classroom Practice. Yale University, USA. [online] Available from: [http://videa.ca/wp-content/uploads/2015/08/Communicativelanguage](http://videa.ca/wp-content/uploads/2015/08/Communicativelanguage_teaching) teaching.